

V Mestnem gledališču ljubljanskem je zaživelo mojstrsko besedilo Edvarda Albeeja.

Občutljivo ravnovesje v MGL

B. P., foto: Mestno gledališče Ljubljansko

Konec novembra je bila na Mali sceni Mestnega gledališča ljubljanskega premiera drame Edwarda Albeeja *Občutljivo ravnovesje*. Gre za družinsko zgodbo, kjer vsak poudarja samega sebe in hkrati izraža odvisnost od lastne družine.

Uprizoritev drame *Občutljivo ravnovesje* v prevodu Alenke Klabuse Vesel je režiral Zvone Šedlbauer. Dramaturginja je Ira Ratej, lektorica Maja Cerar. Likovno podobo predstave so zasnovali kostumografka Jerneja Jambrek, scenografka Barbara Matul Kalamar in oblikovalec svetlobe Branko Šulc. Glasbeno opremo je izbrala Darja Hlavka Godina. Igralsko zasedbo pa sestavljajo Stanislava Bonisegna, Marko Simčič, Judita Zidar, Mojca Funkl, Maja Boh, Jožef Ropoša in Tajda Podobnik k. g.

Zgodba Vsebinska zgodba tenkočutno secira zagatno družinsko situacijo. Na prvi pogled se ne zgodi nič dramatičnega, pa vendar sproži vsaka beseda novo tiho bitko, vsak pogled odpre novo fronto in običajen pogovor po večerji se zazdi kot sprehod po minskem polju. Gospodovna Agnes v imenu družinskega ugleda, spodobnosti in primernosti greni življenje možu Tobiasu. Svoji zapiti mlajši sestri Claire streže z očitki in žalitvami, Claire pa ji nikakor ne ostaja dolžna. V napetem ozračju vsakega proti vsem postane slehernna podrobnost – če še ni – umazana. Zvemo tudi, da se Agnesina

in Tobiasova hči Julia vrača domov po četrti ločitvi. Prehitita jo Edna in Harry, družinska prijateljca. Zakonca sta na smrt prestrašena, a vzroka svoje groze ne znata (ali nočeta) pojasniti. Preprosto nočeta domov in naselita se v Juliini otroški sobi. Vrstijo se grenki obračuni, ki vodijo do živčnih zlomov in naprej. Vse tja do roba norosti. Usodna soodvisnost vseh vpletenih – dveh starajočih se zakonskih parov in dveh mlajših žensk, ki imata za sabo že nekaj osebnih brodolomov – žene vsakega od njih v iskanje tistega občutljivega ravnovesja sobivanja, ko je posameznik lahko še vedno svoboden in avtonomen, a hkrati tudi varen v zavetju lastne družine. Albeejevo besedilo je bilo okronano s Pulitzerjevo nagrado.

Na prvi pogled se ne zgodi nič dramatičnega, pa vendar sproži vsaka beseda novo tiho bitko, vsak pogled odpre novo fronto in običajen pogovor po večerji se zazdi kot sprehod po minskem polju.

Ozadje Agnesin in Tobiasov svet je v resnici skrbno zgrajena, prostovoljna paraliza, ki traja že tako dolgo, da je izrinila iz njune zavesti vsako misel na kakšen drugačen način

življenja. Agnes je elegantna, neupogljiva, trdna ženska, ki ne pusti, da bi se ravnovesje zamajalo, velja za tisto, ki vzdržuje status quo in ohranja formo družine. Tobias živi življenje brez vsake akcije, kajti če kaj poskusiš, tvegaš, da te bodo obsojali in da ne boš dovolj dober. Edna in Harry pa prinašata s seboj potencialno pogubno grožnjo, ki postavi pod vprašaj temelje življenja status quo, ki sta si ga tako marljivo zgradila Agnes in Tobias. Strah, ki je prignal Edno in Harryja k Agnes in Tobiasu, je strah, ki ga ima vsak razmišljajoč človek o zavestnosti pa o smrti in vsem drugem. Toda verjetno si večina ljudi tega ne prizna prav pogosto. Albee želi verjetno s tem povedati, da so človekovi najgloblji strahovi neizrekljivi, da jih ni mogoče ublažiti z besedami, in s tem ustvari neotlažljiv občutek osame.

Velika drama Prvo slovensko uprizoritev je drama doživela februarja 1969 v Drami SNG Ljubljana v režiji Mirana Herzoga (takrat pod naslovom *Kočljivo ravnovesje*). Gre za eno odličnih Albeejevih variacij na isto ali podobno temo. Govori o razpadu sna o družbi, ki naj bi temeljila na človečnosti. *Občutljivo ravnovesje* po slogovni plati spada med Albeejeva najmanj drzna dela. Toda kakor trdi John von Szelski, se je v tej drami Albeju posrečil eden najtežjih in najbolj impresivnih dosežkov, saj je napravil »enega neverjetno redkih velikih korakov naprej v rabi jezika v sodobnem gledališču«. In zato je to zanj »genialna in skrajno pomembna igra«, »Albeejeva najboljša igra« in »resnično velika drama«. **D**